

# Türkiye: Gladyo-Ergenekon yol kardeşliği

Çarşamba 30 Aralık 2009, yazar [Radikal](#)

**1978’de Türkiye suikastlarla sarsılırken Ecevit’in açığa çıkarmaya çalıştığı ‘gladyo’nun izleri, Ergenekon’a da uzandı. Aradaki kilit isim, emekli binbaşı Fikret Emek’ti. Ergenekon zanlısı Emek, Seferberlik Tetkik Kurulu’nun bölge başkanıydı. Bir iddiaya göre 1952’de ordu içinde gizlice kurulan STK, ülkede ‘vatansever hücre’ler oluşturuyordu**

ANKARA / İSTANBUL - Bülent Ecevit, 1978’de başbakan olarak Kars’ın Sarıkamış ilçesine gittiğinde, 1974 yılında kendisine kontrgerilla hakkında brifing vermiş olan Tümgeneral Sabri Yirmibeşoğlu ile orduvinde yemek yedi. Ecevit, Yirmibeşoğlu’ndan Özel Harp’le ilgili bilgi almaya çalışıyordu. Çünkü o yıllarda ülke çapında öğretim üyelerine, savcılara ve halka yönelik suikastlarda Özel Harp Dairesi’ne bağlı sivillerin kullanıldığından kuşkulanıyordu. Yirmibeşoğlu “Kuşkularınız yersiz” deyince Ecevit şunu sordu: “Farz-ı muhal, buradaki MHP il başkanı, aynı zamanda Özel Harp Dairesi’nin sivil uzantısındaki gizli elemanlardan biri olamaz mı?” Yirmibeşoğlu samimiyetle doğruladı bunu: “Evet, öyledir ama kendisi çok güvenilir, vatansever bir arkadaşımızdır.”

Ecevit’e bu ifşaatı yapan Yirmibeşoğlu, ordu içinde baş döndürücü bir hızla ilerleyerek kısa sürede güçlü bir kariyere sahip olmuştu. Bunun nedeni biraz da geçmişinde saklıydı. Hayatındaki asıl enteresan kesitlerden birisi, 1955 yılında 6-7 Eylül olayları sırasında Özel Harp Dairesi’nin önceli olarak bilinen Seferberlik Tetkik Kurulu’nda görev yapmasıydı. Yirmibeşoğlu, gazeteci Fatih Güllapoğlu’na, 1991 yılında şöyle diyecekti:

“6-7 Eylül de bir Özel Harp işidir. Muhteşem bir örgütlenmeydi. Amacına da ulaştı.”

Yirmibeşoğlu, bir müddet NATO eğitimi için yurtdışına gitmiş, döndüğünde de “Türk kontrgerillasının doğduğu yer” olarak bilinen Kıbrıs’ta görevlendirilmişti.

## Bugün de işlevi sürüyor

Adı sonradan Özel Harp Dairesi olarak değiştirilen ve 6-7 Eylül olaylarında ‘muhteşem’ bir örgütleyici rol oynayan, zaman zaman yapılan açıklamalarda ‘tasfiye edildiği’ ya da bünyesindeki ‘sivillerin ayıklandığı’ savunulmasına karşın, Seferberlik Tetkik Kurulu denilen kontrgerilla örgütünün eski işlevini sürdürdüğü, Ergenekon operasyonu net olarak görüldü. Eskişehir’de annesinin evinden koca bir cephanelik çıkan ve Özel Kuvvetler’in hazırladığı halkı fişleme belgelerini muhafaza eden emekli Binbaşı Fikret Emek, yakın geçmişte Seferberlik Tetkik Kurulu bünyesinde Manisa ve Kars’ta bölge başkanlığı görevini yürütmüştü. Emek söz konusu görevlerini polis ve savcılık ifadelerinde, ‘1996- 1999 Muğla Seferberlik Tetkik Kurulu Bölge Başkanlığı’nda çalıştığını, 1999- 2001 Kars Seferberlik Tetkik Kurulu Başkanlığı’nda çalıştığını, 2001-2004 Genelkurmay Başkanlığı Özel Kuvvetler Komutanlığı Muharebe Arama Kurtarma (MAK) Alay Komutanlığı İstihbarat ve İKK Şube Müdürü olarak binbaşı rütbesinde görev yaptığını, 24 Ağustos 2004 tarihinde vazife malulü gazi statüsünde ordudan emekli olduğunu’ anlattı.

Seferberlik Tetkik Kurulu ve ardından Özel Kuvvetler Komutanlığı’nda görev üstlenen Emek’in, bu özellikleriyle Ergenekon’un Gladyo bağlantısında kilit rol oynadığı kuşkusuz doğdu.

Fikret Emek’in görev yaptığı Seferberlik Tetkik Kurulu (STK) hakkında değişik kaynaklarda değişik anlatımlar mevcut. Bazı kaynaklar STK’nın ABD’de eğitim gören Tuğgeneral Daniş Karabelen tarafından Milli Güvenlik Kurulu’nun (MGK) yetkilendirmesiyle 27 Eylül 1952’de kurulduğunu belirtiyor. Bu kaynaklara göre 1948’de ABD’ye ‘özel harp’ kurumları ve strateji eğitimi için gönderilen 16 subay, STK’nın resmi çekirdeğini oluşturuyor. Bu subaylar arasında Karabelen’in yanı sıra, Turgut Sunalp, Ahmet Yıldız, Alparslan Türkeş, Suphi Karaman, ve Fikret Ateşdağlı da yer aldı. İlk icraatı, Kore’ye asker

gönderme işlerinin organizasyonu oldu. Aynı çerçevede ABD'nin askeri yardımlarını yapan kuruluşu Yardım İçin Ortak ABD Askeri Kurulu (JUSMAT -Joint US Military Mission for Aid to Turkey) TSK içinden STK'larla özel seçilmiş subaylarca irtibatlandırılmıştı.

12 Mayıs 2008'de Aksiyon dergisine konuşan Türk Mukavemet Teşkilatı'nın (TMT) koordinatörü (şu anda 90 yaşında olan) İsmail Tansu, STK hakkında da ilginç bilgiler veriyordu. STK'lar kurulduğunda binbaşı rütbesinde olan emekli albay Tansu'ya göre, STK, ABD'nin teklifi üzerine Genelkurmay Başkanlığı bünyesinde gizlice kurulmuştu. Görünen hedefi Rusya'nın muhtemel bir işgalinin engellenmesiydi. Dairenin lojistikten sorumlu komutanlığını da yapan Tansu'ya göre kuruluş amacı 'Savaşta düşman (Rusya) Türkiye'yi işgal ederse, işgal ettiği yerlerde onların iflahını kesmek, gerilla hareketiyle onları yıpratmak'tı. Tansu STK'larla ilgili şu bilgileri veriyordu:

**Gizli yemin:** Güvenilirliğine inanılan üyeler, teşkilata 'gizli yeminle' alınıyordu. Üyeler, askerlik hizmetini yapanların içinden, çoğunluğu ise yedek subaylar arasından seçiliyordu. Genelkurmay bünyesinde kurulan dairede çalışanlar, askerlik günlerinden itibaren takip edilmeye başlanıyordu. Gizli çalışan teşkilat üyeleri, belirli usullere göre seçiliyordu. Bu kişiler 'son derece vatanperver ve milliyetperver' olanlardan seçiliyordu. Güvenilir, sır vermeyen elemanların vatan ve millet sevgisi sohbetler esnasında ölçülüyor, olumlu not alanlara görev öneriliyordu.

**Bölge başkanlıkları:** STK'nın üyeleri sivil hayattan seçiliyordu. Hücre tipi yapılanmaya giden teşkilatta, hiçbir üye diğerini tanııyordu. Yedek subayı, askerdeyken, daha hizmetteyken alınıyor, eğitiliyor ve 'Görevlendirildiğin bölgede bölge başkanımız var, onunla temas sağla ve kuracağın teşkilat için kendini hazırla' talimatı veriliyordu. Dairede 50-60 subay vardı. STK, bölge başkanlıkları kurarak hücre tipi yapılanmaya gitmişti. İstanbul, İzmir, Kars, Ardahan, Trabzon. Hiç kimse bir savaşa gizlice hazırlandığını bilmiyordu.

**TMT'yi STK kurdu:** Dönemin Başbakanı Adnan Menderes ve Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'nun talimatıyla Genelkurmay'a bağlı Özel Harp Dairesi'nde EOKA'ya karşı bir örgüt kurulması kararı alındı. 1957'de Türk Mukavemet Teşkilatı (TMT) kuruldu. Planlama, yürütme ve koordinatörlüğünü İsmail Tansu yaptı.

**Para ABD'den geliyordu:** 1970'li yıllarda dairenin başkanlığını yapan emekli Orgeneral Kemal Yamak, ABD'nin düzenli olarak her yıl 1 milyon dolar verdiğini açıklamıştı. Yardımlar JUSMAT aracılığıyla geliyordu. Birlikler İşgal durumunda direnişçilerin kullanacağı Amerikan silahları da yeraltına gömülmüştü. Ortak operasyonlar yapılan ABD ekibine J3 kodu veriliyordu. ABD bürosu eski Gülhane'nin karşısındaydı. STK ise Kızılay'dan Kolej yönüne giderken ara sokakta bir villada çalışıyordu.

**Para kesilince Ecevit öğrendi:** ABD maddi desteği kesince, Genelkurmay Başkanı Semih Sancar, Başbakan Bülent Ecevit'in onayıyla örtülü ödenekten para istedi. Ecevit dairenin varlığından paranın ne için istendiğini sorunca haberdar oldu. Kenan Evren de 12 Eylül darbesinin ardından dairenin varlığını ve ne yaptığını açıklamak zorunda kaldı. Evren emekli olduktan sonra kaleme aldığı anılarında Özel Harp Dairesi'nin kontrgerilla faaliyetleri yürütmesine karşı çıktığını belirterek şöyle diyor: "Genelkurmay başkanı olduktan sonra bu daireyi esas görevine yönelttiğimi tekrar kontrgerilla söylentileri istemediğimi söyledim"

### **1967'den sonra ÖHD oldu**

Kurulun ismi, 1967 yılında, o zamanki komutanı Tuğgeneral Cihat Ayol tarafından Özel Harp Diresi'ne (ÖHD) dönüştürüldü. 'Gayri nizami kuvvetlere karşı harekât' konusunda uzmanlaşan ÖHD, 'ordu içindeki gizli ordu' olarak da anıldı. Bazı 1960 darbecilerini de içinden çıkaran yapılanmanın TSK dışına da çıkarak sivil gizli cepanelikler, milis grupları oluşturduğuna dair iddialar oldu.

Genelkurmay, 16 Kasım 1990'da "Dünyadaki yeni gelişmeler karşısında askeri stratejilerde değişiklik meydana geldikçe Özel Harp Dairesi'nin görevleri de gözden geçirilecektir" açıklamasını yaptı. Özel Harp Dairesi, 1994 yılında Özel Kuvvetler Birliği olarak adını değiştirdi.

STK, ÖHD ve ÖKK'nın başucu kitabı, Tunus doğumlu Fransız subay David Galula'nın gerilla hareketlerini

bütün detaylarıyla anlatan 'Ayaklanmaları Bastırma Hareketleri-Teori Pratik' adlı eseri oldu. ABD'nin de Irak'ta yaptığı insan hakları ihlallerini savunmak için kullandığı bu kitap, STK ve ÖHD'nin referansı olmuştur. Nitekim, Orgeneral Ali Keskiner'in imzasıyla 1964 yılının 25 Mayıs günü ops: 17087464 mr. ta. krl. sayılı Kara Kuvvetleri Komutanlığı emriyle yürürlüğe sokulan sahra talimnamesi bu kitabın tercümesi gibiydi. Bu talimname kamuoyunun gündemine ilk kez Barış Gazetesi tarafından 1973 yılında 'şiddetin kaynağı' başlığıyla duyurulmuştu.

## **NATO'nun gizli orduları**

STK ve ÖHD, İsviçreli Araştırmacı Daniele Ganser'in 'NATO'nun Gizli Orduları' başlıklı kitabına konu olan araştırmanın da konularından biriydi. Türkiye için geniş yer ayıran Ganser, Keskiner'in talimatnamesini kanıt olarak gösterip, "Türkiye'deki gizli ordu, Batı Avrupa'daki diğer tüm gölge ordulardan daha zorba bir tarihe sahip. Türk gizli ordusu kontrgerilla, NATO gölge orduları Batı Avrupa genelinde açığa çıkarıldıktan sonra da faaliyetini sürdürmeye devam etti. Faaliyetler st 31-15 talimnamesine göre sürdürülüyor" yorumunu yapmıştı.

## **Karanlık olaylarda hep 'gayri nizami kuvvet' iddiası**

'Gayri nizami kuvvet' diye nitelendirilen bu birimler pek çok karanlık olaydan sorumlu tutuldu. Bu birimlerin barış döneminde savaş halinin varlığının kabul ettirilmesi için 'korkutma, dehşet salma, sabotajlar ve karşı güçlerin içine sızarak haber alma' yöntemleri kullandığı da biliniyor. Eski MİT'çi Mehmet Eymür'ün anlatımına göre; gayri nizami harp kurslarında, 'gizli haberleşme, gizli faaliyetlere giriş ve fert, maske, kimlik tespiti, gizli harekât tekniği, mülakat ve sorgulama, takip ve takipten kurtulma, sahte doküman, istihbarat ve istihbarata karşı koyma' gibi dersler veriliyor. 6-7 Eylül olaylarının yanı sıra 1 Mayıs 1977'de Taksim'de yaşananların Özel Harp Dairesi'yle ilintili olduğuna dair çok sayıda bilgi ve iddia var. PKK ile mücadele sırasında yaşanan bazı kanun dışı müdahaleler ve faili meçhul cinayetlerin de ÖHD ile ilişkili olduğu AİHM'nin kararlarına bile yansdı.

ÖHD'nin ÖKK'ya dönüştürülmesinin ardından son dönemde bazı çete operasyonlarında ÖKK mensupları yakalandı. Ankara'daki Sauna, Atabeyler çetesi gibi örgütlenmelerde ÖKK'dan subaylar tutuklanmıştı. Eski polis istihbaratçısı Bülent Orakoğlu şunları söylemişti: "Özel Kuvvetler içindeki sivil unsurlar disiplin altında değiller. Danıştay saldırısı, Atabeyler ve Sauna... Hepsi aynı adrese çıkıyor. Devlet içinde hukuki yapısı olmayan ama devlet yetkilerini kullanan bir yapı türetiyor bunları. Hepsinin içinde emekli askerler var." (Radikal)

---

## **Kaynaklar**

Source: radikal, le 12.08.08